

IF YOU ONCE HAVE PAID HIM THE DANE-GELD YOU NEVER GET RID OF THE DANE

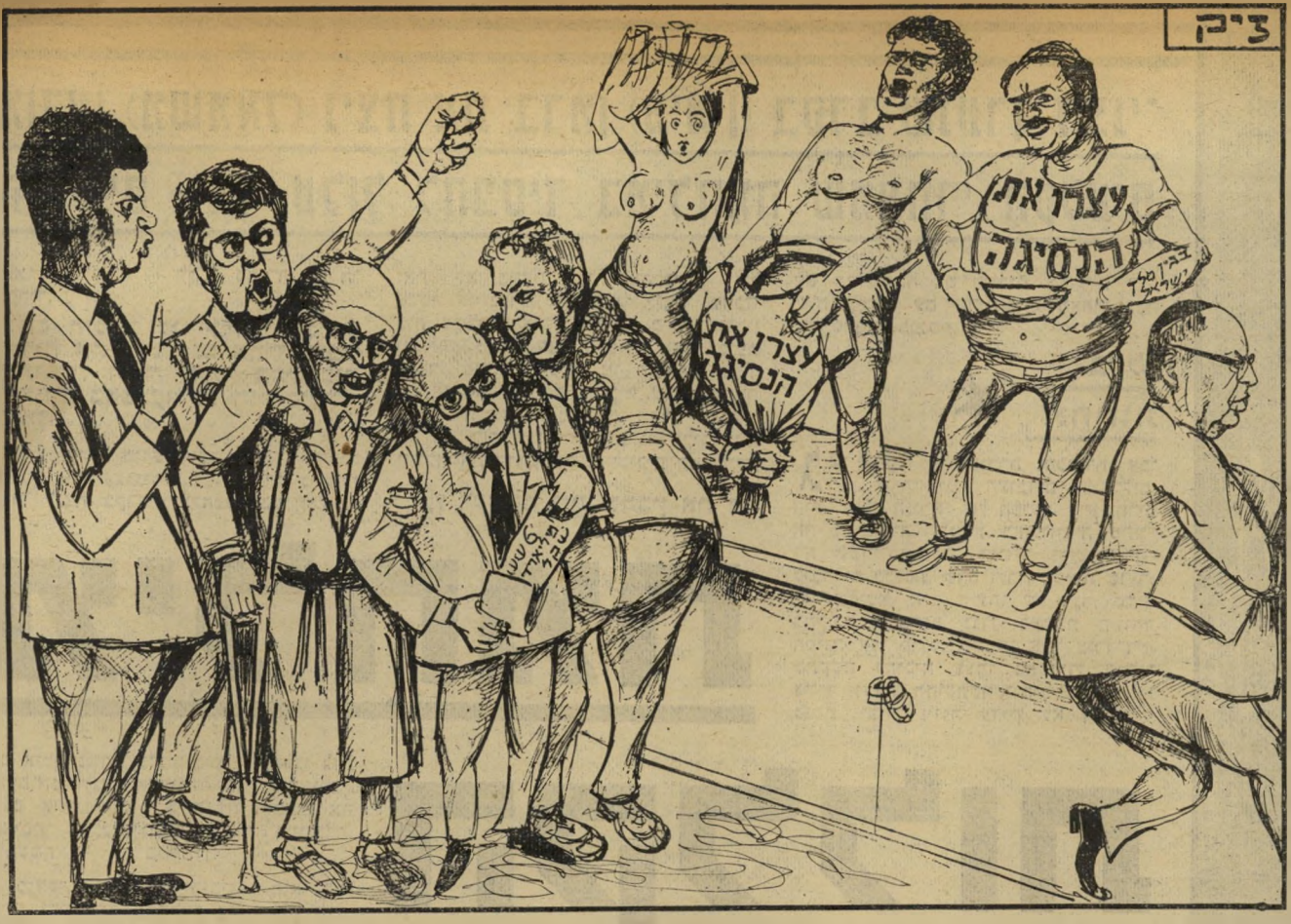
הודיארד קיפלינג כתב על כך שיד, הוא סיפר על השודדים הדניים, שהיו פוקדים במאה ה-10 את חוף בריטניה כדי לשדוד ולהרוס. על מנת לפייסם, שילמו להם הבריטים כופר-נפש. לשם כך הורגו כל האוכלוסייה. הכופר השיג, כמובן, את התוצאה הפוכה. הדנים נוכחו לדעת כי זהו עסק משתלם, וחזרו שוב ושוב. המושג Dane-Geld (כסף דני, או "תשלום לדנים") הפך בשפה האנגלית מושג נרדף לתשלום לסחטנים.

סיכום קיפלינג את הלקח: "אם פעם שילמת לדני, לא תיפטר ממנו לעולם!"

זהו לקח הידוע היטב לכל אדם בעל נסיון-חיים: מי שמשלם לסחטן, ולוא רק פעם אחת, לא ייפטר ממנו עוד. מתשלום לתשלום יגביר הסחטן את דרישותיו. תיו, שהרי אחרי שנכח לדעת כי הנסחט פוחד ממנו, יצול את הפחד הזה עד תומו. מצור וטרור. השבוע למדה מדינת-ישראל כולה אמת זו.

במשך חודשים הציגה ממשלת-ישראל הצגה מבישה של פחדנות. הממשלה כולה, וכל אחד משריה בנפרד, פחדו מפני המתנחלים ב"חבלי-ימית ואירגוני הימין הקיצוניים. שוב ושוב נרתעו מפני העימות הבלתי-נמנע.

אילו היתה הממשלה נחושה מן הרגע הראשון בהחלטתה שלא ל"הירגע ולכפות על הסחטנים את הרצון הלאומי, באמצעות מכשירייהחוק של החברה הדמוקרטית,

הסטרפי-טיז האחרון

אנשי חזית-הסירוב, המתנגדים לכך. מדוע מתנגדים הסורים, לפי שעה, לתוכנית הסעודית? ומדוע לא תומכת בה ברית-המועצות, עצמדתה המוצהרת דומה לזו של הסעודים?

השבוע נרמז על אחת הסיבות האפשריות לכך: ברית-המועצות רוצה שסעודיה תכונן עימה יחסים דיפלומטיים. המדינה המוסלמית האדוקה, שראשיה קשורים בקשרים אמיצים עם הממשלה ואילי-ההון של ארצות-הברית, נמנעה מכך עד כה, מחשש פן תפתח פתח לקומוניזם. כמוה נהוגות כל נסיכויות-הנפט במזרח-הפרסי (המפרץ הערבי, בלשון הערב-ביים), הכפופות להשפעה סעודית.

ההצעה הסובייטית הנרמזת, שנושא סוריה הוא הבלדר שלה: ברית-המועצות וידידה הערבים יפסיקו להפריע לתוכנית הסעודית, אם סעודיה וגרורותיה יכוננו יחסים עימה.

היתה זאת רק אחת הדוגמות למעורבותם של גורמים זרים, בעלי אינטרסים שונים, בסיכסוך הישראלי-ערבי. אך זה לא עניין את ממשלת-ישראל, היא שמחה על ההכחות הערביות, מתוך תיקוה שהן תמנענה כל יוזמת-שלום ערבית מוחשית, העלולה לסכן את אחיזת ממשלת-ישראל בגדה וברצועה.

שיחה בפולנייה. יתכן כי שימחה זו מוקדמת מדי. סימנים רבים מעידים על כך שאחרי-ה-25 באפריל 1982 תעמוד תוכנית-פאהד בברכוכו האירועים המדיניים במרחב.

שר-החוק הצרפתי הודיע השבוע כי יוזמת קמפ-דייוויד מתה, וכי אחרי הנסיגה הטופית של ישראל מסיני תשמש התוכנית הסעודית כבסיס ליוזמה חדשה. רמזים מסוג זה באים עתה בתכיפות גוברת לא רק מצד הקהילה האירופית, אלא גם מצד אישים אמריקאיים. הצטרף אליהם, השבוע, האפיפיור הפולני, שאמר לשר-החוק הישראלי, ליד פולין, כי יש לפתור את הבעיית הפלסטינית. לא ברור אם אמר זאת לשמיר בצרפתית או בפולנית, שבה התנהל חלק מן השיחה. כך או כך, המסר היה ברור.

לא מבינים את כללי-ההתנהגות של הערבים, אמר, בחיך סלחני, איש-ציבור מצרי בכיר. הוא ביקש להסביר שיטה ערבית מקובלת, שאינה מובנת לישראלים. היא פועלת כך: מנהיג ערבי מצהיר הצהרה מרחיקת-לכת. אחרי פירסומה הוא מודיע שלא הובן כראוי, וכי הפירסום אינו מהימן. אך מי שקורא את ההכחשה בעיון נוכח לדעת כי אין היא מכחישה כל עיקר את הדברים שנאמרו.

מטרת השיטה היא להודיע לעולם כי בעל-ההצהרה מוכן להתקדם בכיוון המוצהר. מטרת ההכחשה היא לפייס את המתנגדים לכך, ולהקהות את עוקץ המכה הנגדית.

דבר האמיר. זוהי השיטה הקבועה של ראשי אש"ף, ובמיוחד של יאסר ערפאת. לאחרונה היא מופעלת, ביעילות רבה, על-ידי הדיפלומטיה הסעודית.

בשבועיים האחרונים הופעלה פעמים. עיתונאי אמריקאי בכיר, שהשתתף בסימפוזיון אסטראטגי בישראל, נסע לריאד ושמע שם הכרזה מרחיקת-לכת על נכונות סעודיה להכיר בקיומה של ישראל, אל, תמורת נסיגה מהשטחים הכבושים והקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל. הפירסום גרם לסנסציה עולמית. כעבור יומיים פורסמה בריאד הכחשה, שלא הכחישה דבר. גם בהכחשה נאמר כי נסיגת ישראל והקמת מדינה פלסטינית יכולות לשמש "בסיס לשלום".

השבוע השמיע נסיך סעודי הצהרה דומה באמצע-התיקשורת האמריקאיים. הוא הסביר את תוכנית-השלום של האמיר פאהד, וכשנשאל לגבי הסעיף מס' 7, המדבר על זכות כל המדינות במרחב להיות בשלום, הסביר: "מובן שזה חל על ישראל". למחרת היום הוכחשו הדברים. הנסיך לא הובן, נאמר, אך ההכחשה לא הכחישה כלל את נכונות סעודיה לכרות שלום עם ישראל, אחרי שתתורר עם הפלסטינים.

הצעה סובייטית. ההצהרות נועדו לאותת לאמריקאים כי יש עתה סיכוי לשלום כולל, על בסיס ההכחות נועדו לפייס את

משועשע. האזרחים הגיבוי אישי על פי השקפתו הפוליטית. על המאורעות — כאילו לא נגעו להם.

השבוע הסתבר להם, לפתע, שי זה נוגע להם מאוד. מיצרך יקר. בחבריימית הור כה, אולי לראשונה, כי הקנאות הלאומנית אינה מיצרך-חינם, וגם לא מיצרך זול. לראשונה הסתבר לאזרחים כי לא הקדוש-ברוך-הוא משלם לאנשי הימין הלאומני-דתי, המתיימרים לפעול בשמו.

הפעם הוצג החשבון לאורח — והוא הרהים בגודלו. הטראומה של השבוע באה בי עיקבות החלטתה של הממשלה לשלם למתנחלים 41 מיליארד לירות לפחות, ולפי הערכות מעוררות סכום שיגיע בסופו של דבר ל-50 ואף ל-55 מיליארד ל"ר.

רות (ראה יומן אישי). לפתע הסיכור לכל אורח שהוא עצמו ישלם את החשבון. דיירי שכונות-העוני, שתמיד קל להלהיבם בפטיסטיים לאומניים, נוכחו לדעת כי הלאומי נות היא על חשבונם. אליה-המשק, אנשי השירותים החברתיים, רא-שי המנגנון הממשלתי — הכל היינו שזה נוגע להם.

מאחר מדי. אחרי כל אלה באה מכה שניה — בלתי-נמנעת. הסחטנים העלו את המחיר. הדנים דרשו יותר. אחרי שחמישה חברי-ממשלה החליטו, בניגוד לדעת 13 חבריהם (שהצביעו נגד, נמנעו או ברחו) לשלם סכום-עתק זה, הגיבו המתנחלים בזעם ודרשו יותר — הרבה יותר.

העימות לא יימנע על-ידי כסף. להיפך — ככל שישלם יותר, כן יידרש יותר, וכן יגבר החשש מן העימות. העימות יכול היה להימנע על-ידי עמידה תקיפה על שיל-טון-החוק. השבוע זה היה מאוחר מדי.

יחסים מרחביים תרגילים סעודיים

תוכנית פאהד, הדיוויזיות של האפיפיור והרמז הסובייטי. הצעה שלכם היא שאתם, הישראליים, הנכם אירופים. אתם

מפנה ארליך כסף דני

מישרתה, בתייהמישפט, הכנסת והממשלה — הכל נכנעו. השרים וסגניהם פיטפטו על "טר-גדיה לאומית", על "ויתורים מרי-חיקיילכת". הציבור הסתכל במחזה כצופה

היה העימות מצטמצם, מן הסתם, בתקריות קטנות. אך הממשלה השתמטה מן המאבק. היא עמדה מנגד כאשר החלה פלישה מאורגנת לחבל, שמטרתה המוצהרת הייתה להתנגד בכוח לביצוע ההחלטה